

Slovenska Država

Štev. 7

CHICAGO, ILL., 20. JULIJA 1951

Letnik II.

MOČ IDEJE

Ideja o suvereni slovenski državi, katero naš list tako dosledno zagovarja, je globoko prodrla med zavednimi Slovenci. Zadnje dni maja je bila izročena prva knjiga podpisov za Slovensko državo Odboru za Svobodno Evropo. Povsod, kjer koli danes bivajo Slovenci kot emigranti, je Slovenska Izjava našla vesel odziv.

Poleg Združenih držav je Kanada najlepše zastopana, sledijo Argentina, Trst, Italija, Koroška, Nemčija, Brazilija, Španija, Avstralija; celo iz držav, kjer Slovencev ni veliko, so bili poslani podpisi, tako n. pr. iz držav Chile, Venezuela, Francija, Švica itd. Mnogi so bili kar užaljeni, da jim nismo pravočasno poslali Izjave v podpis ter so zanjo izvedeli šele iz "Ameriške Domovine" ali pa iz "Svobodne Slovenije".

Čisto jasno: Ideja o suvereni slovenski državi je naravna, pravična in vsestransko utemeljena po vseh naših dosedanjih izkušnjah, zato je s toliko silo zajela skoro vse plasti slovenskega naroda. Ker narod v domovini ne sme govoriti, so spregovorili zavedni slovenski emigranti in predložili po svojem zastopstvu: Akcijskem odboru za suvereno Slovensko državo slovenske zahteve na tisto mesto, kjer zastopniki raznih evropskih narodov delajo načrte, kako osvoboditi narode pod železnim zastorom in jim omogočiti življenje, kakršnega si sami žele.

V knjigi podpisov prednjači mlada slovenska inteligenca. Človek mora biti vesel tolike zavednosti in odločnosti. Izredno lepo število slovenskih duhovnikov emigrantov je stopilo na stran tega gibanja. Ob slovenski inteligenci so složno zastopani kmet, delavec in obrtnik. Vse je združila moč ideje: **Suverena slovenska država.**

S podpisi Slovenske Izjave nadaljuje. Druga knjiga podpisov Slovenske Izjave mora zbrati prav vse, ki jim je v resnici kaj mar za lepšo bodočnost slovenske domovine.

Grešili bi proti našim trpečim bratom in sestram v domovini, če bi molčali in leno čakali, kdaj nam visoki politiki sami od sebe na krožniku prineso izpolnjene naše želje. Delati moramo! Vztrajno, žilavo, odločno! Bodimo apostoli rešilne misli: Biti gospodar na lastni zemlji. Pok. Ev. Krek je nekoč dejal: "Vsak, tudi najbolj preprost in neučen človek lahko veliko naredi za idejo. Biti mora agitator. Agitirati ni težko. Treba imeti le idejo in o njej govoriti sosedu, prijatelju, vsakemu, ki je dobre volje."

Idejo o suvereni slovenski državi ponosimo torej med vse dobromisleče Slovence — stare in nove! Vsi bodimo eno v

delu in naporih za uresničenje tega velikega narodnega ideala. Ne gre za stranke, ne za osebe, gre za rešitev slovenskega naroda, gre za njegovo lepšo bodočnost! Ideja o suvereni slovenski državi je vsenarodna ideja. Vsak Slovenec je dolžan to idejo zagovarjati in širiti.

Ne bojmo se napadov, smešenja in strahovanja. Vsaka dobra ideja ima svoje nasprotnike. Tudi ideja o suvereni slovenski državi jih ima. Hlapci pač vedo, da jim z uresničenjem slovenske države bije zadnja ura. Danes smemo s ponosom ugotoviti: **Nasprotniki slovenske narodne države niso bili zmožni prinesiti proti tej ideji niti ene pozitivne postavke, nobene**

Iz Izjave Ameriške neodvisnosti

"Vsi ljudje so ustvarjeni enaki in posedujejo gotove neodtujljive pravice dane jim od Stvarnika. Med njimi je pravica do življenja, svobode in sreče. V zaščito teh pravic so postavljene vlade, ki imajo svojo oblast do ljudstva. Toda, kadar postane oblika vlade krivična, potem je pravica ljudstva, da se taki vladi upre in osnuje novo vlado . . ."

boljše ideje. Poslužili so se le orožja slabičev: blatenja, zasmehovanja, groženj, podtikanj. Mi jim ne bomo sledili. Niti na njih izpade odgovarjali. Naš cilj je preveč lep, da bi ga mazali z osebnimi napadi. Kolikor bomo prisiljeno odgovorili, bo naš odgovor stvaren in resničen. Dokazali bomo zmote, napake in napačna stremjenja vseh, ki jim blagor slovenstva ni mar in ga danes brezvestno podrejujejo v službo strank, osebnih koristi in so orodje tistih, ki danes javno izjavljajo, da hočejo le upostavo starih predvojnih časov.

List "Slovenska Država" gre v drugo leto. Daj Bog, da bi tudi v drugem letu izhajanja našel razumevanje in dobro voljo pri vseh zavednih Slovencih. Naj bo vez med Slovenci, ki jih je brezbožni komunizem pognal v tuji svet, naj bo v tem tujem, toda svobodnem svetu glasnik te velike ideje, katero skrito nosijo v domovini naši trpeči bratje in sestre!

Na delo za čim lepši uspeh naše druge podpisniške akcije!

Mirko Geratič

Češka zgodovinarica o Jugoslaviji

Češka zgodovinarica Pavlova piše v svoji knjigi "Zgodovina jugoslovanskega londonskega odbora":

Isvolski, ruski ministerski predsednik, je rekel dr. Trumbiču, ko ga je prišel prosit, da Rusija pristane na ustanovitev Jugoslavije in to gibanje podpira:

"Baza ruske državne politike je pravoslavje, da Rusija iz razloga državne politike ne može dopustiti, da se Hrvati i Slovenci kao katolici združe s pravoslavnicima Srbi u jednu državu. Katolici su kulturni a pravoslavni zaostali, pa da bi kulturniji elemenat dobio premoć u toj zajedničkoj državi, i da potpuno poverenje Rusije uživajo samo pravoslavni Srbi". (Stran 76)

"Isvolski je rekel Steedu:

"Ne možemo Katolike združiti s pravoslavnicima. Hrvati neka ostanu sami za sebe, kakor je rekao Masaryk". (Stran 76)

Isvolski je rekel:

"Pravoslavna in katoliška kultura bi mogle priti skupaj v jedni državi samo, ako bi ena požrla drugo. Katoliška kultura nikdar ne bo požrla pravoslavne, ker ima svoje možno zaledje v Rusiji. Pravoslavna kultura ne bo mogla požreti katoliške, ker ima svojo mogočno zaslonbo v Rimu in na vshodu." Na isti strani.

Njegovega naslednika Suzanova je še le Pašič pregovoril, da je pristal na ustanovitev Jugoslavije, ko mu predložil srbski načrt te nove države, namreč da bo to samo razširjena Srbija:

"Pašičeva teza: da su samo Srbi stvaraoći države. Srpska je država dotle nastojala tako, da se je progresivno širila iz Beograda. Ministerski predsednik Pašič je želeo, da tako nastane i Jugoslavija, koju je shvatao kao proširenu Srbiju, t. j. srpska država. — Izlazilo je iz toga i moralno pravo za Srbe, da traže prvenstvo u novoj državi ker su oni u tom slučaju bili osvoboditelji" (Stran 83).

Ta knjiga, pisana v češčini, je bila prevedena na hrvaško in tiskana v Zagrebu. Ko je Pašič izvedel zanjo, je hitro kupil celo zalogo in jo uničil. Rešili so se samo iztisi, ki so bili do tedaj že prodani. V knjigi je zgodovinarica dokumentarčno dokazala, kako sta Aleksander in Pašič varala Slovence in Hrvate in je v nji veliko, kar Pašiču ni bilo ljubo, da se je objavilo. En iztis je tudi v Congress Library v Washingtonu.

Zastopnik "Slovenske Države" za Australijo je Mr. Alojz Glogovšek, c/o Farley & Levers, Post Office Mt. Kembla, Australia, N.S.W. Sprejema tudi naročnino.

GEOPOLITIČNI POLOŽAJ SLOVENSKEGA OZEMLJA

(Konec)

Izreden vpliv na potek našega zgodovinskega razvoja so imele kotline sredi gora in hribovitega sveta, ki so pospeševale že itak močno rodovno razcepljenost Slovencev. V teh kotlinah so se tudi izoblikovala razna narečja: koroško primorsko, rovtarsko, gorenjsko, dolensko, štajersko in panonsko. V prvih stoletjih najpomembnejša je bila Koroška s središčem na Gosposvetskem polju, zibelka slovenske države in dokaz naše državotvornosti ter demokratičnega duha. Koroška je bila od narave določena za osrednjo slovensko pokrajino. Ko je že davno zamrla beseda slovenskega umeščanja na Gosposvetskem polju, je še v 3. četrtini 19. stol. vodil v slovenski književnosti Celovec in Mohorjeva družba se je šele leta 1919 u-maknila iz Celovca na Prevalje. Politična in upravna razcepitve slovenskega ozemlja je olajševala germanizacijo, ki je v koroški, zgornještajerski in graški kotlini žela za nas porazne uspehe.

Geopolitični (ozemeljskopolični) pritisk na naše narodnostno ozemlje, ki izraža odnos števila Slovencev do sosednjih narodov, kaže naslednjo sliko:

na severu: 3,3 (Avstrija), boljše 44,4 (Nemci),
zaped: 25 (Italija), dejansko manj, ker ne pritiska toliko na sever,
vzhod: 7,7 (Madarska),
jugovzhod: 3,5 (Hrvatska).

Državna meja ta pritisk močno omili, zato ga pa tem občutnejše čutijo manjšine, ki nimajo opore v državni upravi in ne v šolstvu, pač pa so neredko preganjane po političnih oblasteh še v cerkvi in domači hiši.

Naše narodnostno ozemlje je spajališče Zapada z Vzhodom, Juga s Severom. Preko naše zemlje vodijo železniške proge iz zapada na vzhod: iz Švice bodisi preko Innomosta, Beljaka, Ljubljane v Beograd in naprej, ali preko Milana, Trsta, Ljubljane v Carigrad (Orient Express).

Srednja Evropa je preko naše zemlje zvezana s Trstom bodisi na Dunaj, bodisi na Kotoribo od madžarski meji; med vojno je vozil direktni vlak med Salzburgom in Beogradom preko Beljaka, Maribora in Pragerskega.

Tudi zgodovina do zadnjega dne nam kaže, da je naša zemlja zemlja evropskega prepaha. Preko naše zemlje so nomadska plemena drla v sončno Italijo, preko naše zemlje so hoteli zgraditi Nemci svoj most na Jadran in danes čutimo drugo stremljenje, postaviti na črti Stettin-Trst zbiralno črto sil dialektičnega materializma za nadaljnje osvajanje.

Ta prepah ni ostal brez sledu v našem značaju. Duhovna prožnost, prilagodljivost, sposobnost za učenje tujih jezikov, pa tudi upognjeni hrbet, ki se sprevrže

večkrat v zahrbtnost, poveličevanje tuje-ga in podcenjevanje lastnega, zbiranje kletev od vseh sosedov, vedno iskanje ravnovesja v podreditvi drugemu, obup nad lastno usodo, ki nam odtujaže izseljen-ce v prvem rodu in omogoča žalostni po-jav narodnih odpadnikov in podobno so v zvezi z značajem in lego naše zemlje.

Trpljenje zadnjih let in sedanosti pa bo, če mladina sebe in svojega rodu ne bo zatajila, vedlo do premaganja vseh slabih strani in sredobežnih sil, ki leže v naši zemlji in so v zvezi z njenim zem-ljepisnim značajem. Tisočletna zgodovina je delala proti nam, odvzela nam dve tre-tjini našega ozemlja, a ni nas strla, čeprav je bil slovenski narod do sredine 19. stol-letja brez inteligence, izvzemši duhovni-ka in je bil slovenski jezik — jezik hlap-cev in dekel.

Vojni dogodki so nas metali iz kraja v kraj — spoznali smo brate in sestre ob Muri in Dravi, Kolpi in Savi, Soči in Zilji, romali smo na Sv. Goro pri Gorici, na Višarje, na Sv. Goro na Bizeljskem, na Zaplazi in Novo štifto na Dolenjskem in spoznali da biva tod povsod isti narod, ki je nekoč na Gosposvetskem polju ume-ščal svoje vojvode.

Ko sem nekega zgodnje spomladanskega nedeljskega popoldneva 1945 stal nad tr-žaškimi zalivom na terasi pred neko veli-časno zgradbo, ki bi bila primerna za slovensko vseučilišče, mi je v hipu posta-lo jasno:

(Nadaljevanje na 4. str.)

DRUGI KATYN

(Madrid, Arriba 2. junija 1951.)

Tudi 12.000 protikomunističnih Slovencev ima Tito na vesti.

Komaj napol se je dvignil zastor teme ki je zakrival val krvi, ki se je razlil po bolečih zemljah Evrope ob koncu druge svetovne vojne. V pomladni zarji leta 1945* so se izvršili brezštevni zločini on-stran zelenih gričev. Ti zločini — pravi zločini miru — čakajo sodnika. Do sedaj more biti to sodišče edinole v krščanskih vesti, ki ve za množično ubijanje stotisoč Francozov, tristotisoč Italjanov, kot je Annecy ali "osvoboditev" vasi Speira po črnih, uničenje baltskih narodov, tisoči in tisoči Madžarov, Hrvatov ali Romunov, streljanje vojnih ujetnikov, počasno umir-anje milijonov Nemcev iz Prusije . . . Namerno hočejo zabrisati zločine, ob katerih bi moral zardeti civilizirani svet, pa ven-dar ne morejo iskati za opravičenje svojih sproščenih strasti v vojni, ker so jih izvr-šili hladno in preišljeno že v času miru.

Ni mogoče graditi novega sveta na podlagi prava, ker so isti voditelji izgna-li milijone in milijone človeških bitij z lastnih ognjišč in so pobijali tisoče in ti-soče vojnih ujetnikov. Ni mogoče govoriti o pravu in človečnosti, ko je umira-lo počasne smrti in od lakote stotisoč otrok brez vsake krivde. Ni mogoče govoriti o antikomunizmu, ker so predali Rusiji ce-le narode, dobro vedoč, da bodo postali

prebivalci koncentracijskih taborišč ali pa deležni smrti v Sibiriji. Ko se bodo odprli arhivi o tem, kaj se je zgodilo v resnici leta 1945, se bo odkrila kri in tra-gedije; in v tej krvi se bodo kopali krv-niki in hipokriti. Malo tako strašnih reči kot predaja milijonov ljudi kot črede suž-njev po enih zmagovalcih drugim. Ni bi-lo potrebno odpraviti trgovanje s črnici in vpeljati v dvajsetem stoletju prodajo be-lih sužnjev, kar so napravili zmagovalci.

Med odstavki tega novega trgovanja z ljudmi je zapisan s krvjo NOVI KATYN na jugo-slovenskem ozemlju in kot žrtve 12.000 Slovencev, delo rablja Tita, ki ga je izvršil s pomočjo Angležev. Tito, ki ga hočejo zapadne demokracije predstaviti kot antikomunista in mu pošiljajo na mi-lijone dolarjev, je ubijalec Italijanov v Trstu ob času kapitulacije, krvnik Mons. Stepinca, bič milijonov Hrvatov, Sloven-cev in Dalmatincev.

Tiranski škorenj in bajoneti njegovih vojakov ustvarjajo fizijonomijo režima, ki mračni lepo Slovenijo. Ljubljana, znana po veselih kavarnah, narodni pesmi, s sneženim špiikom, s sinjo barvo Blejskega jezera, kjer še trepeta zapadna kultura, tvori ta košček zemlje, ki brani svojo kul-turo, univerze, muzeje in knjižnice kot dragocene bisere na zemlji Balkana. Slo-venci niso hoteli, da bi rdeča zvezda Tito-vih hord blestela na cerkvah v Tržiču; borili so se proti njemu s pesmijo na ustih in pod nebom podpisanim s Prešer-novimi verzi, pesnika minulih junaških dni, čigar grob čuvajo ali so čuvali v Vr-bi angeli in svetniki. V srečnih in težkih dneh je ta mali toda junaški narod znal braniti svojo zemljo s puško v roki. Vče-raj je minilo šest let odkar je 12.000 nje-govih najboljših borcev, mož, žena in o-trok — ki so pred Titom iskali zaščite pri Angležih, bilo prodanih po tistih, ki se imenujejo branilci svobode in izročeni zločincu Josipu Brozu.

Množični pokolj 12.000 Slovencev za-ključuje to žalostno poglavje. Prav je spo-mniti na te dogodke sedaj, ko eni in drugi trdijo, da so pionirji antikomuniz-ma, in toliko bolj, ker bo prišla ura, ko bodo mali narodi, med njimi tudi muče-niška Slovenija, izpregovorili in predsta-vili svetu tisoče ubitih, do tedaj v tihih in nepoznatih "Katynih", da bodo sodili křvnike in hipokrite.

J. L. Gomez Tello

USPEH SLOVENSKEGA ZNAJSTVENIKA

Dne 15. junija je bil na chicaški univer-zi (University of Chicago) z odličnim us-pehom promoviran za doktorja pravnih ved, g. dr. Stojan Bajič, profesor prava ljubljanske univerze. Dvakratni doktor prava je zaposlen na znanstvenem insti-tutu za mednarodno zasebno pravo na Chi-caški univerzi ter pripravlja v angleščini knjigo iz svojega področja.

Splošno priznanemu slovenskemu znan-stveniku naše iskrene čestitke. Upamo, da ga bomo kmalu videli na profesorski stolici slovite chicaške univerze, kar bo v korist ameriški znanosti in v ugled slo-venskega imena v Ameriki.

Verska svoboda v Titovini

Škof dr. M. Deržečnik bil zaprt

Meseca maja so bile birme po župnijah Dravskega polja in v okolici Ptuja. Verno ljudstvo je škofu dr. Maksimiljanu Deržečniku izkazalo največje spoštovanje z veličastnimi sprejemi. Ti sprejemi so pekli rdeče oblastnike. Pri sprejemu škofa v župniji Sv. Urban pri Ptujju so komunisti povzročili namenoma provokacijo s tem, da so iz državne zastave izrezali komunistično zvezdo in tako "oskrunjenost" zastavo obesili na drevo. To je bil zunanji povod, da so škofa Deržečnika še isti večer aretirali. Drugi dan so ga sicer izpustili, da je opravil birmo, po birmi pa so ga odpeljali v Maribor ter mu vzeli pravico potovanja po škofiji. Župnije iz najoddaljenejših krajev morajo sedaj pošiljati birmance v Maribor, kar je seveda združeno z velikimi težavami. Pri birmi ki je bila 10. junija je bilo toliko birmancev iz zunanjih župnij, da je birma trajala skoraj do večera. Komunistični tisk je besno pričel napadati škofa Deržečnika, ki se seveda ne more braniti.

V Mariboru sta bila ob Binkoštih aretirana dva duhovnika. Imena niso znana. — Novejšo poročilo pravi, da so z veliko težavo dosegli, da je bila dovoljena birma pri Sv. Trojici v Sl. Gor. dne 17. junija.

V Gorjah pri Bledu so z največjo slovesnostjo obhajali v nedeljo po prazniku Rešnjega Telesa telovsko procesijo. Take procesije ne pomnijo že nad 30 let. Vse je sodelovalo z veliko pobožnostjo. Nastopila je godba, ki že ni igrala od l. 1941. Prazniku v čast so pritrkovali z zvonovi že od ranega jutra. Ta proslava je razkazala komuniste tako, da so prepovedali zvonjenje pri vseh treh cerkvah v župniji.

Tako izgleda v resnici "popušcanje" komunistov, o katerem nekateri navivneži vedo toliko povedati. Pač ne poznajo komunistov in jih ne bodo spoznali preje, dokler ne bodo dobili sami po — glavi.

Novice iz Španije

Dne 2. junija je najvplivnejši madridski dnevni "Arriba" posvetil spominu padlih slovenskih domobrancev celo stran. Članek, katerega v prevodu prinašamo, krasijo štiri slike iz Slovenije: Zasneženi vrh Spika kot simbol hrabrosti in želje po svobodi Slovenije; Ljubljana obdana z zelenimi griči, košček Evrope na meji Balkana; dve civilizaciji: sredozemska in nordijska se družita v tej pokrajini, domovini vojakov, kmetov in pesnikov; podoba miru — Bled na slovenski zemlji. Iz tega naroda se je dvignila pesem po svobodi, za katero so se borili in se še borijo kmetje, sinovi preprostega in hrabrega naroda.

Hrvatska novinska služba — Croatia Press je 15. junija objavila članek o slovenski emigraciji v zvezi s predajo podpisov Slovenske Izjave Odboru za Svobodno Evropo.

Dne 24. 6. je bil skupno s 30 španskimi

salezijanci posvečen v Madridu za mašnika naš rojak p. Rudi Borštnik. Naslednji dan je daroval prvo sveto daritev; botrovala sta mu Excmo Sr. D. Antonio Correa Veglison, bivši gubernador Barcelone iz narodni poslanec ter Srta D. Pilar de Cossio y de las Barcenass, ugledna madridska dama. Nove maše so se udeležili tudi p. Franc Pučko in slovenski akademiki, ki žive v Madridu. G. novomašnik bo v juliju ponovil novo mašo za vse Slovence, ki žive v Španiji ter nam bo podelil novomašniški blagoslov. Sedaj je odšel s Španci na romanje v Barcelono. G. novomašniku želimo veliko uspehov in bojega blagoslova pri tako zvišenem in odgovornem poklicu.

V juniju t. l. je diplomiral na madridski univerzi France Porovne. Mlademu slovenskemu zdravniku iskreno čestitamo!

Zanimiva izjava ameriškega poslanika Griffisa v Madridu. Na vprašanje novinarjev: "Kaj pa z onimi narodi onkraj železne zaves?" je poslanik hladno odgovoril: "Ti narodi so komunizem želeli, sedaj ga pa imajo". Bivši romunski minister v Madridu mu je odgovoril v odprtem pismu, poslanik pa še ni korigiral svoje izjave.

Gostovanja na slovenskem radiu v Chicagu

V mesecu juniju so se vršila zanimiva gostovanja na slovenskih radijskih oddajah, katere ne smemo prezreti med pomembnimi chicaškimi novicami.

V nedeljo dne 10. junija, je bil osebno na programu Mr. Frank P. Kosmach, predsednik 24 milijonske ustanove St. Paul Federal Savings iz Chicaga, ki je govoril v slovenščini ter izrazil ponos Chicaških Slovencev, da morejo sedaj poslušati prelepe slovenske pesmi in domačo govorico preko slovenskega radijskega programa. Na istem programu je poleg dr. Leskovarja in Mr. Novaka govoril tudi Mr. Ed Zvetina, sin poznanega chicaškega odvetnika in profesorja iz Lojole dr. John Zvetina.

Dne 17. junija pa je na oddaji nastopil eden najboljših ženskih pevskih zborov v Ameriki, zbor Slovenske ženske Zveze iz Chicaga. Njihovo petje je bilo istočasno tudi posneto na plošče. Direktor programa dr. Ludvik Leskovar je imel preko radia razgovor s predsednico SZZ za Chicago Mrs. Josephine Železnikar o delu in načrtih te važne in mogočne ameriško-slovenske organizacije.

Zadnje nedeljo dne prvega julija, pa je ob priliki velikega romanja ameriških Slovencev v Ameriške Brezje — Lemont, govoril g. komisar slovenskih frančiškancev v USA. Very Rev. Aleksander Urankar, ki je v lepem govoru nanizal zgodovinske dogodke pred 25 leti, ko je pokojni nadškof A. B. Jeglič kronal lemontsko Marijino podobo. G. komisar Father Aleksander je z izbranimi besedami govoril o lemontski ideji, kakor si jo je zamislil

ustanovitelj Lemonta Rev. Kazimir Zakrajšek. Nato pa je poročal o letošnjih slovesnostih, o mogočni večerni procesiji, igri na prostem ter pridigi prevzvišenega g. škofa dr. G. Rožmana pred Lurško votlino. Pesem "Slovenec sem", je bila posvečena vsem romarjem, ki so iz različnih delov za ta dan prišli v Lemont, Illinois.

Na istem programu se je vršila tudi proslava ameriškega praznika Neodvisnosti. Govoru dr. Leskovarja o zgodovinski Izjavi Ameriške Neodvisnosti ter o zupanju Slovencev v Ameriko in njeno zaščito, je sledila ameriška himna "God, bless America" (Naj Bog blagoslovi Ameriko).

Pri slovenskem radiju sedaj sodeluje tudi Mr. Edward Blatnik, iz ugled slovenske rodbine v Chicagu.

Veličastno slavlje v Lemontu

Ni prostora, da bi obširno poročali o poteku veličastnih slavnosti v Lemontu, ki so bile 30. junija in v nedeljo 1. julija v proslavo 25 letnice kronanja milostne podobe Marije Pomagaj. Lemontski hribček — ameriške Brezje so oživele. Vihrajoče zastave so pozdravljale romarje, ki so prišli skoraj iz vseh večjih slovenskih nasebin v Ameriki. Zlasti Cleveland in Milwaukee ter Chicaga so bili častno zastopani. — Nepozaben bo gotovo vsakemu predvečer slavlja, ko je tisočglava množica z gorečimi svečami v procesiji okrog "Blejskega jezerčka" molila in pela Mariji v pozdrav. Globok vtis pa je napravila verska igra o Mariji Pomagaj, ki je bila vprizorjena na stopnjišču pred cerkvijo ob sodelovanju vse množice. — V nedeljo je bilo še več romarjev. Zjutraj je maševal in pridigoval ustanovitelj Lemonta, velezaslužni p. Kazimir Zakrajšek; ob 8. imel sv. mašo za padle in od komunistov pomorjene slovenske domobrnce prezvišeni vladika ljubljanski, dr. Gregorij Rožman, ob pol 11. dop. pa so fantje v slovenskih narodnih nošah prenesli milostno podobo k lurški groti. Podoba je spremljala ogromna množica in slikovita skupina fantov in deklet v slovenski narodni noši. Sv. mašo je opravil komisar slovenske province, Very Rev. p. Aleksander Urankar, slavnostno pridigo pa je imel škof dr. Rožman. Popoldne se je še enkrat zbrala vsa množica pri lurški votlini. V spomin 25 letnice kronanja je bila Marijina podoba še enkrat simbolično kronana. Po lepi deklamaciji je Miss štefka Tašnerjeva položila Mariji in Ježuščku na glavo kroni, nakar je bila milostna podoba v procesiji prenešana nazaj v cerkev. Na stopnjišču samostana je bila zahvalna pesem in blagoslov z Najsvetejšim. Po poslovilni pesmi so Marijino podobo odnesli nazaj v cerkev. Množice pa so ji z belimi robčki mahale v slavo. — Da bi ta lepi jubilej bil v uvod k še lepši duhovni obnovi ameriških Slovencev in da bi spregledali tudi zaslepljeni in zapepljeni!

SLOVENSKA DRŽAVA

izhaja vsakega 20. v mesecu.

Naslov uredništva in uprave:

"SLOVENSKA DRŽAVA",

2217 So. California Ave., Chicago 8, Ill.

Za konzorcij: Mirko Geratič, Editor

Naročnina letno: Za USA \$1.20, za Canado \$1.50, Argentino 18 pesov, Brazilijo 50 cruzeirov, Anglijo pol funta, Avstrijo 15 Šil., Avstralijo 1 avstr. funt. Italija in Trst (F.T.T.) 600 Lir, Francija 400 frc.

IZ UPRAVE LISTA:

Za Tiskovni sklad so prispevali: Po \$10: Neimenovan iz Brazilije; Carl Racic, Pittsburgh; po \$5: Jože Jarc, Cleveland, Ivan Kunovar, Milwaukee; I. V., Canada; po \$3.50: Neimenovan dobrotnik iz Canade; po \$3.80: Math Flajnik, Cleveland; po \$2: A. Oratsh, Ashland; Vladko Kos, Venezuela; po \$1: Fr. Škorjanc, McKees, Pa.; po 80c: Frances Pogačnik, Mariane Mlinar, J. Likozar, Frank Petrič, Jože Klobasa; po 50c: Trije neimenovani iz Canade; po 30c: Andrew Tomc, Cleveland, in po 65c Mary Bavec. Vsem: Stokratni Bog plačaj!

To in ono

Poroke v Angliji. 18. marca sta se poročila gdc. Jožica Pavel, nečakinja preč. g. Marka Kranjca in g. Jože Rechberger. Bila je prava slovenska ohcet. K oltarju ju je spremljalo slovensko dekle v narodni noši s slovenskim šopkom. Fantje pa so krasno peli pri maši slovenske pesmi. Poročil ju je župnik Kunstelj.

28. marca pa sta se v Cambridge-u poročila gdc. Gruden Anica in Mirko Jug.

Obema slovenskima paroma želimo mnogo sreče va novi življenjski poti!

Iz Rima poročajo, da prihajajo nekateri režimu naklonjeni slov. duhovniki v Vatikan, da bi dosegli kake izjave v prid Tita, češ, da ne preganja več vere in duhovšine. To bi bilo namreč režimu zelo v prid, ker bi se lahko pobahal pred Zapadnjaki, češ, poglejte nas, pa smo vendarle postali boljši. Zadnja dva posredovalca sta bila dva kartuzijanska patra iz Pleterij, ki sta se trudila, da bi sveta Stolica preklicacala izobčitev nad tremi duhovniki, ki odkrito sodelujejo s komunisti. Poslana sta bila od ljubljanske "vlade" brez vednosti škofa Vovka. Razumljivo, našla sta v Vatikanu zaprta vrata. Dr. Brilej, znani slovenski komunist piše v "Priročniku za planince", da je bil pleterski samostan partizanom vedno naklonjen.

Slovenske "ohceti" na Koroškem. Kar trije, dve sestri in brat so v teku nekaj tednov zamenjali "ledik stan" z zakonskim. Meseca aprila sta se poročili Malika Jančar s Konrad Peklarjem in Marija Jančar s Ludvikom Šumanom, prve dni maja pa je stopil pred poročni oltar še brat Peter Jančar. Poročil jih je brat Franc Jančar, ki pomaga pasti duše v

Selah na Koroškem. — Dabi bili vsi srečni na nadaljni življenjski poti!

SAN FRANCISCO, CALIF. Časopis "Slovenska Država" je duša pravega poštenega Slovenca. Mnogo uspehov! Fr. Podgornik.

MENDOZA, ARGENTINA. Tudi pri nas je veliko zanimanje za Vaš list "Slovenska Država". Pošiljajte nam pod skupnim naslovom več izvodov lista. "Društvo Slovencev" žal ne zajema vseh ljudi. To pa radi monopola, katerega so si samovoljno prilastili nekateri nad zastopstvom Slovencev v Mendози. Pa ne samo tukaj, ampak tako je tudi drugod, zlasti v Buenos Airesu. Samovoljna rodi odpor.

BERN, ŠVICA. Že od leta 1946 bivam tukaj. Od doma pa sem že skoraj 10 let. Po naključju sem dobil v roke list "Slovenska Država". Zelo me je razveselilo pisanje Vašega lista. Številko sem si dobro shranil. Brat mi piše od doma, da so dobili nekaj fižola od takozvane ameriške pomoči, vse boljše pa je šlo v druge predele države, predvsem na jug. Je pač bilo vedno tako, da je Sava tekla proti Beogradu in je še danes tako. Slovenec, ti pa plačaj! Da bi le Slovenci imeli malo več ponosa, pa bi nam bilo bolje. Bral sem pred kratkim v nekem časopisu, kako so Srbi leta 1941 naredili puč in da so jim dali Angleži pol milijona funtov šterlingov. Vodeči poglavarji bivše Jugoslavije so po "puču" popihali na varno v inozemstvo, ubogo ljudstvo pa prepustili trpki usodi in se ves čas vojne niso zmenili zanj. Eden od teh je odnesel 60 kg suhega zlata iz Narodne banke v Črno goro in od tam odletel v inozemstvo. Ne more nihče tajiti, da niso se držali tega zlata tudi slovenski žulji. Dosti nas je Slovencev, da lahko tvorimo svojo državo. Le tako smemo upati, da nam ne bo več nihče prepovedal slovenske zastave, kot je to storil diktator Aleksander. Dobro sem si to zapomnil. Tudi v tujini krasi mojo mizo svilena slovenska zastava. Tukaj mi je nobeden ne prepove. — H. S.

GEPOLITIČNI POLOŽAJ SLOVENSKEGA OZEMLJA

(Nadaljevanje s 2. str.)

Slovenska zemlja kakor velika pahljača v zaledju tega zaliva, pokrajina stikov, prehodov in razpotij. Zato je naša naloga posredovanje osnovnih in kulturnih dobrin med srednjeevropskim, sredozemskim in panonskim svetom, katerih vsakega del smo. Toda pri vsej tej svoji posredovalni vlogi moramo najti moči rasti v lastno osebnost, ki sprejema hvaležno vsako pozitivno pobudo in jo organsko, svoji osebnosti primerno včlenja v svojo kulturo, ki pa se tudi upre kvarnim vplivom ter jim zna zabraniti vstop v domačo hišo. Kljub trenutnim kar se da neugodnim razmeram in mračnim razgledom sem odslej še bolj prepričan v resničnost besed, ki jih je dr. Korošec zapisal v Spominski zbornik Slovenije 1939., da se **pot Slovencev šele začneja, ne v zaton, marveč v polno rast in razvoj.**

Prej ali slej bo tudi ves narod, preizkušen v tem nepopisnem trpljenju, spoznal svoj pravi in celotni, ne več pokrajinsko

Iz Chicaga in okolice

Dobrodošel med nami! V Chicagu je prispel iz Salzburga bratranec p. Pelagija, Mr. Tone Šuta. Da bi se dobro počutil v deželi svobode!

Smrtna kosa. Smrt nič ne izbira. Pretekli mesec je nepričakovano zamahnila z ledeno koso in strla mnogo obetajoče življenje mladega slovenskega zdravnika dr. Jožefa Uršiča. Pred kratkim je dovršil medicinske študije ter se poročil. Po povratku iz ženitovanjskega potovanja ga je napadla zavratna bolezen polio, kateri je podlegel. Rajni je bil sin edinec znane-ga slovenskega zdravnika dr. J. Uršiča. Naj počiva v miru!

Duhovniške vesti

P. Daniel Sedlar — je bil nastavljen kot kaplan pri Sv. Juriju v South Chicagu. — K Sv. Štefanu pa je prišel p. Vendelin Spandal.

Srbski kralj Peter Karadjordjevič v Chicagu. V nedeljo 1. julija je obiskal srbsko narodnostno skupino kralj Peter. V hotelu Sherman je bil prirejen ples; govoril pa je skupini Srbov tudi v Jackson parku.

Nova katoliška šola v South Chicagu.

V nedeljo 8. jul. je bil za slovensko župnijo Sv. Jurija v So. Chicagu pomenljiv dan. Njegova Eminenca, kardinal Samuel Stritch je blagoslovil poslopje nove župnijske šole, katero je pričel graditi sedanji komisar slov. franč. province p. Aleksander Urankar, ko je bil tamkaj kot župnik.

razmejen obraz, spoznal svojo nalogo v družini narodov, ki mu je nakazuje že lega njegove rodne zemlje. Takrat pa bo tako ali drugače oblikoval tudi državno obliko svojega življenja. Umeščanje koroških vojvod ne bo več samo zgodovinski spomin, marveč v tej ali oni obliki stvarnost, ki bo zaščitni okvir in oblikovalni organ našega krščanskega demokratičnega in zato človeško povezujočega izročila.

Zato ne jadikujmo, če nas življenje trdo kuje, marveč skrbimo, da ne bomo steklo, ki se zdrobi, marveč jeklo, ki se pod udarci gladiva razžari, da bomo vneli slovenskega duha, kjer grozi zamreti, da bomo bron, ki bo znal prenesti v kulturo slovensko pesem morskih valov, ki obli-vajo našo zemljo, pesem kraške burje, ki se zaletava v naše bore, slavčkove melodije, pesem temnih gozdov, naših jezer in snežnikov, pesem v nebo kipečih gorskih velikanov in v globino padajočih slapov, pesem naših travnikov in žitnih polj, ajde in lipe, klopotcev v gorah in v nebo koprnečih topolov. Vsak od njih poje svojo pesem, ki pa se vse zlivajo v eno mogočno harmonijo:

Vse je vihar razdejal,

narod pa zmeraj stal —

in bo ostal, če bo ostal zvest svoji zemlji, samemu sebi in Bogu. Dš.

Slovenci! Podpisujte slovensko Izjavo! Naš cilj mora biti: Suverena Slovenska država!